

mě snad nesprávnou informací do nemilé situace. Neřekneme-li lež, neukřivíme-li nikomu, nemůže se nám nic státi, ať už by třeba zvěděl-li, že je kritizuji já. K vůli svému zdraví, jímž nemohu plýtvati, budu rád, zůstane-li referent neznám.

Do mne, „rechtova“, Vajanovský by bil jak do pařezu.

Za některý čas pošlu Vám svůj ročník *Osvěty* (1898) – zatím je má Škarvan –, kde je obsírný článek o maďarizaci;¹ *snad by se hodil za základ oné brožurce*.² Račte jej potom číst a hned škrtat nebo poznamenat, co by se mělo změnit nebo přidat a p[odobně]. Tak by do půl roku i dřív mohla být knížka hotova. Uctivě Vám oddaný

Kar. Kálal

14. IX. 1900 ve Frenštátě p[od] R[adhoštěm]

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-27, k. 691. Originál, rukopis.

a – V levém horním rohu medailon s portrétem J. A. Komenského.

1 – KÁLAL, K. O maďarizaci na Slovensku. In *Osvěta* 28, č. 2, s. 97–101; č. 3, s. 207–218; č. 4, s. 348–361; č. 6, s. 536–545.

2 – Masaryk zamýšlel napsat a vydat v cizích jazycích brožuru o útlaku Slováků v Uhrách. Brožuru nakonec napsal Karel Kálal a Masaryk ji pouze upravil a nechal přeložit do němčiny.

T. G. Masaryk K. Kálalovi
[Praha], 16. září 1900

/39

Vážený pane učiteli!

O tom vězení¹ jsem přemýšlel také; ale neodstrašuje mne to. Ba právě navázat na to a vzít si z toho popud o věcech slov[enských]. Konečně psát *srozumitelně*. Vajanského v I. článku mít nemusíte. Napřed o Martině jako hlavním městě a o N[árodních] novinách a tu probrat jejich programu, směr, všecko bez kritiky osob. Stejně snad dát přehled vši žurnalistiky (nejen martinské). Osoby, a zejména Vajanský, do článku příštího.

S titulem: O věcech slov[enských] souhlasím.² Souhlasím, abyste věci běžné psal do *Rozhledů*; zařadím to vždy do polit[ické] části týkající se Uher, sem tam bude snad místo ve zprávách.

S[e] Salvou se ovšem poradit můžete. *Osvětu* pročtu podle přání.

Váš Masaryk.

16/9 1900.

DOPIS

LA PNP, f. K. Kálal. Originál, rukopis.

- 1 – Vajanský byl odsouzen do vězení a proto Kálal váhal s uveřejněním článů v Naší době proti němu – viz dokument 38.
- 2 – Viz O věcech slovenských. In *Naše doba* 8 (1900) sešit 1, s. 28–37; sešit 2, s. 106–112; sešit 3, s. 189–192. *Naše doba* 9, (1901), sešit 4, s. 266–273; sešit 5, s. 337–346.

Vavro Šrobár T. G. Masarykovi
Ružomberok, 2. října 1900

/40

Ružomberok, 12/10 1900

Drahý pane profesore,

z denních listů Vám je známo, jak krutým trestem stihla kr[álovská] uher[ská] kurie^a Martinčany, kteří vítali Pietra, když se vracel z vězení.

Dnes-zíttra jede deputace k Széllovi pozostávající z dam slovenských prosit o omi-lostnění. Nepořídí-li ničeho u Szélla, pojedou do Vídně ke Královi.¹

Za takových okolností bylo by velice dobře, kdyby se dělal tlak na maďarské mínění z venku, neboť doma maď[arská] žurnalistika nechce vůbec psáti o tom velikém trestu.

Myslíme, žeby nejvíce zavázilo slovo Neue Fr[ei]e Presse ze všech vídeňských časopisů denních. Proto obracím se k Vám s prosbou (jak za sebe tak i za národovce ružomber-ské), zda-li by ste se laskavě nepřičinil, by nějaký sebemenší článeček, neb aspoň zpráva o tomto trestu, nezasloužené velikém, dostala se do N[eue] Fr[ei]e Presse.

Tyto řádky píšu z návodu p. VI. Makovického, který byl v Martině a který také pojedje do Pešti s dámskou deputací před Szélla. Připojuju dvě čísla N[árodných] novin, v nichž je článek Pavla Mudroňa, v němž dokazuje z právníckého stanoviska nespravedlivost posouzení obviněných.

Minulého týdne byl u mne technik pražský Štefánik z Košarísk v nitranské stolici, syn ev[angelicko] aug[sburského] v[yznání] faráře. Musel opustit dům otcovský pro stále nadávky a urážky svého otce proto, že se hlásí k Hlasu a že zastával antirituální stanovisko v polenském případě.

Z Ružomberka jede do Mikuláše, kde má staršího bratra kaplanem u Janošky; ten ho prijal zrovna tak jako jeho otec. I vrátil se do Ruž[omberka] a v pátek jel do Černilova u Hradce, odtud pak do Prahy. Vzdor tomu, že zůstal takřka o holé dlani, šel pevný a odhodlaný do světa. Je možno, že přestoupí na filosofii jako Zigmundík, technik, syn učitele z Pezinku.

Tu nenávisť k Vám a nám šíří konzekventne Hurban² v N[árodných] novinách lžemi a pomluvami. A nyní žádají si Vaši pomoci a Vašeho vplyvu za hranicemi Uher.